

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

613

Vragen van het lid **Van Haga** (Groep Van Haga) aan de Minister van Justitie en Veiligheid over *het belagen van een Powned verslaggever* (ingezonden 30 oktober 2023).

Antwoord van Minister **Yeşilgöz-Zegerius** (Justitie en Veiligheid), mede namens de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (ontvangen 15 december 2023). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2023–2024, nr. 425.

Vraag 1

Bent u bekend met het belagen van een PowNed verslaggever in Arnhem?¹

Antwoord 1

Ik ben bekend met de inhoud van het artikel «Verslaggever Powned belaagd door Antifa bij tegendemonstratie in Arnhem» op de website van Skoften.

Vraag 2

Deelt u de mening dat de persvrijheid heilig hoort te zijn in dit land? Zo ja, hoe kan het zo zijn dat de politie niet heeft ingegrepen toen een PowNed verslaggever en zijn cameraman fysiek werden belaagd? Kunt u een gedetailleerd antwoord geven?

Antwoord 2

Persvrijheid en vrije media zijn onmisbaar binnen een goed functionerende democratische rechtsstaat. De media hebben de platforms en de middelen om ideeën verder te brengen en het maatschappelijk debat te stimuleren. Als journalisten worden geïntimideerd, (online) persoonlijk worden aangevallen of te maken krijgen met geweld, dan raakt dat de rechtsstaat in haar kern. Elke vorm van agressie en geweld tegen journalisten is onacceptabel. Persvrijheid is een groot goed en dat moeten we met elkaar beschermen. Journalisten wordt geadviseerd om voorafgaand aan een mogelijk risicovolle demonstratie contact op te nemen met de mediadesk van de politie, zodat de politie een veiligheidsinschatting kan maken. Bij dreigende confrontaties is de inzet van de politie altijd gericht op dialoog en de-escalatie. De politie maakt

¹ Skoften, 29 oktober 2023, Verslaggever Powned belaagd door Antifa bij tegendemonstratie in Arnhem (<https://www.skoften.net/skft/3664579/verslaggever-powned-belaagd-door-antifa-bij-tegendemonstratie-in-arnhem>).

van geval tot geval – in vaak complexe situaties – de professionele afweging wat de beste strategie is om agressie en geweld tegen journalisten te voorkomen of terug te dringen. Ingrijpen door de politie kan ook – zoals nu het geval was – leiden tot de situatie dat het noodzakelijk is om een journalist te vragen om (tijdelijk) op afstand te gaan staan om escalatie te voorkomen en de veiligheid van de journalist te waarborgen.

De politie heeft mij laten weten dat, om verder tumult en openbare ordeverstoringen te voorkomen, de aanwezige politieagenten de betrokkenen uit elkaar hebben gehaald. Na de demonstratie is er contact geweest tussen de journalist en de politie, waarbij de politie heeft toegelicht wat de overwegingen van de aanwezige agenten waren en is de journalist aangeboden in gesprek te gaan op het bureau.

Vraag 3 en 4

Heeft u de bereidheid om de gewelddadige demonstranten alsnog op te sporen en te berechten? Zo neen, waarom niet?

Hoe gaat u de persvrijheid verdedigen, waarbij niet de verslaggevers gearresteerd dreigen te worden, maar de daders van geweld in de kraag worden gevat? Kunt u een gedetailleerd antwoord geven?

Antwoord 3 en 4

Ik onderschrijf dat journalisten verslag moeten kunnen doen van demonstraties (zie ook het antwoord op vraag 2) en dat zij in hun journalistieke activiteiten zo min mogelijk belemmerd moeten worden. De aanpak van agressie en geweld tegen journalisten is veelzijdig. Werkgevers in de mediasector zijn in de eerste plaats verantwoordelijk voor de veiligheid, gezondheid en het welzijn van de voor hen werkzame journalisten. Dat betekent dat werkgevers bij elke vorm van verslaggeving of publicaties die risico's met zich mee kunnen brengen, moeten zorgen voor voldoende voorbereidingstijd en preventieve maatregelen (zoals effectieve trainingen). Journalisten wordt geadviseerd om voorafgaand aan een risicovolle demonstratie of evenement contact op te nemen met de mediadesk van de politie. Binnen de politie is er een handelingskader voor de aanwezigheid van journalisten bij (risicovolle) demonstraties en evenementen.

Ondanks deze preventieve maatregelen, krijgen journalisten helaas nog steeds te maken met agressie en geweld. Tegen agressie en geweld wordt hard opgetreden en de daders van deze agressie- en geweldsdelicten worden hard gestraft. Voor de strafrechtelijke aanpak van agressie en geweld tegen journalisten hebben de mediasector, de politie en het Openbaar Ministerie het Protocol PersVeilig ontwikkeld. In dit protocol zijn afspraken omtrent opsporing en vervolging vastgelegd. Het Openbaar Ministerie is verantwoordelijk voor het opsporen en vervolgen van strafbare feiten. Journalisten wordt geadviseerd om bij incidenten altijd melding te doen bij de werkgever en bij het meldpunt Persveilig en daarnaast melding of aangifte te doen bij de politie. In het Protocol Persveilig is bepaald dat de politie altijd een aangifte opneemt als er sprake is van een strafbaar feit dat is gerelateerd aan de uitoefening van de functie. Een werkgever kan hierbij ook een belangrijke rol spelen, door de journalist te ondersteunen en namens de journalist aangifte te doen. In dat geval wordt het adres van de werkgever opgenomen en wordt de werknemer als getuige gehoord. Deze constructie biedt extra bescherming aan de betrokken journalist. Het proces-verbaal wordt vervolgens zo snel mogelijk naar het Openbaar Ministerie gestuurd.

Mocht er geen sprake zijn van een strafbaar feit wordt er een melding gedaan. De politie zal in geval van twijfel contact opnemen met het Openbaar Ministerie.

Het Openbaar Ministerie past zoveel mogelijk lik-op-stukbeleid toe bij zaken waarin strafbare feiten zijn gepleegd en hanteert een verhoging van de strafeis met 200 procent voor delicten die tegen een journalist gepleegd zijn, conform de «Aanwijzing kader voor strafvordering meerderjarigen» en de toepasselijke richtlijnen.

Als de afspraken uit het Protocol Persveilig niet goed worden uitgevoerd, wordt dit besproken in de Stuurgroep Persveilig. Deze stuurgroep bestaat uit de Nederlandse Vereniging voor Journalisten, het Nederlands Genootschap van Hoofdredacteuren, het Openbaar Ministerie en de politie. PersVeilig en de werking van het Protocol PersVeilig worden op dit moment geëvalueerd. Deze

evaluatie zal inzicht geven in de uitvoering van de afspraken in het protocol en welke verbeterpunten kunnen worden opgepakt.

Vraag 5

Deelt u de mening dat demonstranten herkenbaar moeten zijn, zodat zij bij het overtreden van de wet sneller kunnen worden opgespoord? Kunt u een gedetailleerd antwoord hoe u dit gaat bevorderen?

Antwoord 5

Het demonstratierecht is een grondrecht en de eerbiediging daarvan is essentieel voor onze democratie. Demonstraties zijn momenten waarop mensen samen komen om hun mening uit te dragen. Er dient grote terughoudendheid te zijn om beperkingen op te leggen vanuit de overheid, zodat mensen niet ontmoedigd kunnen worden om gebruik te maken van hun demonstratierecht. Het uitgangspunt van de grondwettelijke systematiek en de Wet openbare manifestaties is dat door de burgemeester slechts onder bepaalde voorwaarden en voorzien van een (op het geval toegesneden) motivering grenzen mogen worden gesteld aan de demonstratievrijheid. Daarbij past het niet om gezichtsbedekkende kleding bij alle demonstraties (standaard) te verbieden. Wanneer er strafbare feiten plaatsvinden bij een demonstratie treedt de politie op. In het geval van een strafbaar feit moeten de verdachten zich, net als ieder ander, kunnen identificeren.